

Nudil mi je roko, potno in suho, in odkimal z glavo. »Slabo«, je dejal komaj slišno. »Dobro, da si prišel. Zaželel sem te.«

»K tebi prihaja rad«, sem mu odvrnil.

»Čuješ, tebi izročam svojega otroka.«

Ta otrok si bila ti, v posteljici si spančkala in sanjala si o nebesih.

»Pazi nanj in če moreš, ljubi ga!« je ponavljal s slabim glasom.

Molčal sem nekaj časa, potem sem mu rekel: »Tvoja beseda mi je sveta. Sveta mi je — in Anica bo odslej moj otrok.«

Ti si spala — tako mirno, pa sem pogledal nate. Tudi on je gledal nate. Anica, tvoj oče te je ljubil, to sem videl takrat.

V žalostih, v obupih se je pretakala ura za uro v noč. Polnoč je komaj minila, ko je dejal tvoj oče mamici: »Daj mi Anico!«

Mamica te je dvignila iz posteljice in te nesla k njemu. Predramila si se; pomela si oči . . . Začudeno si gledala, on pa te je pritisnil k sebi in te poljubil na čelo, na lici . . . in zdelo se mi je, kakor da je zajokal. Zajokala si tudi ti. Nisi vedela, da te zadnjikrat poljublja tvoj oče.

»Potolaži jo!« je še dejal mamici tvoji, ko te je dela v posteljico. Ali zaspala nisi, skozi ograjo si zrla tiho in mirno . . .

Potem smo molčali vsi. Mamica se je vrgla k postelji in slonela ob nji kakor mrtva, v nezavesti . . . Nekdo se je spomnil črez nekaj časa, da se je ura ustavila, kazala je ravno pol ene . . . in ženske so glasno zaihte; z njimi si jokala tudi ti.

Anica, tako je umrl tvoj oče in tebe izročil mojemu varstvu. Zato te ima tako rad

tvoj striček

Ivo.

Na Dunaju, 1. rženega cveta 1902.

V spomin Ljudevitu Tomšiču.

Spisal Janko Barlè.

Bila sta dva brata. Oče učitelj je jima vsadil v zgodnji mladosti v srce ljubezen do knjige, ljubezen do mladine. Oče učitelj je vzgojil dva vzorna učitelja; eden je sadil zlate nauke v srčeca slovenske mladine, drugi je oplemenjeval in vzgajal srčeca mladine bratskega nam naroda hrvaškega. Korakala sta vzporedno na trnjevi poti svojega življenja. Brat Ivan je obdeloval mnogo dolgih let svoj tako mu priljubljeni »Vrtec«, brat Ljudevit si je zasadil pred šestnajstimi leti svoj »Bršljan«, ki ga je zalival s krvjo svojega srca in katerega bujno zelenilo je vcepil v srčeca toliko in toliko hrvaških otrok.

Eden in drugi je prijel pero že v svojih mladeniških letih, delal z njim z enako vztrajnostjo v svojih moških letih, enemu in drugemu je iztrgala pero iz roke bela smrt poprej, nego sta ga hotela odložiti, da se veselita sadu svojega delovanja ob večeru življenja. Umrli sta prezgodaj za slovensko in hrvaško mladino brata Ivan in Ljudevit Tomšić.

Komu izmed vas ni znano ime Tomšić? Bilo je l. 1894., ko so položili v črni grob vašega velikega prijatelja Ivana Tomšića, ki vam je toliko lepega napisal in vam vzgojil toliko dobrih prijateljev, kateri so pogledali v vaša srca, vam govorili in pisali tako, da ste jih razumeli, vas učili, vzgajali in kratkočasili s svojimi spisi. A letos, jedva pred dobrim mesecem, je pokrila zelena gomila njegovega brata Ljudevita, ki je bil hrvaškim otročičem ravno to, kar je bil vam Ivan Tomšić. Velika izguba je to, ki jo občutita ob smrti dveh bratov dva bratska naroda, slovenski in hrvaški.

Ljud. Tomšić se je porodil l. 1843. na Vinici ob Kolpi, kjer je bil njegov oče Bernard učitelj.

Ko je dovršil doma in v Karlovcu ljudske šole, je odšel v Ljubljano v latinske šole. Tu je že kot dijak urejeval dijaški list

»Vneti Slovenec«, a kesneje »Torbico« in zbiral okrog sebe

kar je pokojni Ljudevit Tomšić v tem času napisal. V Karlovcu je začel izdajati »Karlovački viestnik« in list za mladino: »Zlatni orasi«, v Zagrebu je ustanovil »Pučke novine« in izdal več prav lepih knjižic za mladino, saj je na to ravno tako kot njegov brat Ivan največ mislil. Težko mu je bilo, da vsaj vsak mesec enkrat otročičem v listu ne izpregovori, pa je zato začel izdajati že v zrelih letih list za mladino »Bršljan«, ki se je kmalu po vsi hrvaški domovini priljubil in razširil. Delal je tiho in brez hrupa; pri tem delu ga je hrabrila zavest, da lahko največ dobrega stori, če z dobrimi nauki vzgaja in oplemenjuje srca nežne mladine. — Poznal sem ga dobro. Bil je mož srednje postave, prikupljivega, prijaznega obraza, v zadnjih letih pač že nekoliko sključen. Dvoje oči je

mlade pisatelj. Kesneje je odšel v Zagreb, kjer je l. 1865. dovršil učiteljsko šolo in postal učitelj v Karlovcu. Iz Karlovca je prišel l. 1870. v Zagreb, kjer je postal l. 1886. ravnatelj na eni izmed zagrebških ljudskih šol, katero službo je vzorno obavljal do svoje smrti.

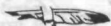
Kratek životopis, ki se lahko z malimi besedami pove, a bilo bi težko naštetati vse ono,

gledalo sicer skozi naočnike, ali vendar je prodiralo v dušo onega, s komer je govoril. Dober je bil, predober, o tem bi vedeli povedati najbolj njegovi učenci in oni, ki so z njim občevali. In vendar je lahko ponosno gledal na dolgo vrsto onih, ki so poslušali prve njegove nauke, katerim je on prvi odpiral vrata v veliko dvorano znanja in učenosti. Uverjen je bil, da seme, ki ga je sejal, ni padalo na skalo, pač pa v srca, kjer je poglano pestre cvetove, ki so obrodili stoteren sad. In ta zavest mu je bila najbolja plača za njegov trud, za njegovo mnogoletno tiho delovanje.

Zaprl je oči za zmeraj. Na odru je ležal, mrtvaškobled. Debele voščenke so gorele ob njegovem odru in božale s svetlimi žarki njegovo od težke bolezni izmučeno lice. Po sobi se je razprostiral vonj prvih pomladanskih cvetic. Usta, iz katerih je prišlo toliko zlatih naukov, so se za vedno zaprla, roka, ki je tolikokrat držala pero in pisala mladini lepe spise, je držala križec, ki mu je bil v težki bolezni edina in zadnja tolažba.

Umrli je. In v trumah so prihajali njegovi gojenci in gojenke. In prihajali so njegovi zadnji učenci in učenke in težko se jim je bilo ločiti od ljubljenega ravnatelja. Niso prinašali dragocenih vencev. Otroci onega mestnega dela, kjer je on služboval, so siromašnih staršev, a prinašali so cvetk, ob poti ubranih, prinašali so svetih podob, najdražjih, kar so jih imeli, in polagali jih tja ob odru. Ne samo to, prinašali so tudi pravih odkritosrčnih solz, dražjih kot morski biseri in gorski kristali, solz, ki so jim polzele svetle in debele po cvetočih mladih obrazih. Ustnice so se jim premikale, a pobožna molitev se je vspenjala gori k prestolu Vsegamogočnega, in molitev nedolžnih, čistih src je Bogu prijetna. Težka je bila ločitev od dragega očeta, od dobrega učitelja in ravnatelja . . .

No, spomin ostane, a spomin na pokojnega Ljudevita Tomšiča ostane v mnogih in mnogih srcih vedno svež.

Tri zlate zvezdice.

*Tri zlate zvezdice
na nebu nam migljajo . . .
Povedati kaj znajo
tri zlate zvezdice?*

*Glej, prva zvezdica
iz pesmi zagorela,
ki mati jih je pela
ob zibki ljubljenca . . .*

*In druga zvezdica
iz solz se je rodila,
ki mati jih prelila
ob grobu ljubljenca . . .*

*In tretja zvezdica
pa je iz vzdihov vstala,
ki mati jih postala
v nebo do ljubljenca . . .*

Bogomila.

